

ONDERZOEK:

Izegem, Blauwhuis

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Synthese.....	2
1.1	Datering en interpretatie van de dataset.....	2
1.1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.1.2	Huidige dataset	3
1.1.3	Waardering van de archeologische site	4
1.2	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	5
2	Vervolgtraject	8
2.1	Impact van de geplande werken	8
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	8
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	9
2.4	Randvoorwaarden.....	9
3	Bibliografie.....	10
4	Lijst van figuren	11

1 Synthese

1.1 Datering en interpretatie van de dataset

1.1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen (slopen van de bestaande bebouwing en nieuwbouw van enkele meergezinswoningen).

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie, aangevuld met de bevindingen van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek.

Het bureauonderzoek en het onderzoek met ingreep in de bodem konden volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- er werd een terreinbezoek en een visuele inspectie van het projectgebied uitgevoerd zowel met het oog op het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie als voor het registreren van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren
- er zijn controleboringen uitgevoerd
- er is een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd, conform de melding van het voornemen tot het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem.

Het onderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er bewaarde archeologische sites aanwezig zijn- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

1.1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het projectgebied zich in de alluviale vlakte van de Mandel bevindt, deze rivier is een zijrivier van de Leie. Tijdens de Laat-Pleistocene periode wordt het gebied gekenmerkt door een breed vertakt meanderend rivierennetwerk, waarin bewoning en menselijke activiteiten niet mogelijk zijn. De mens koos voor zijn nederzettingen en kampen doelbewust voor de hogere delen van het landschap.

Tijdens het Holoceen volgt een opwarming van het klimaat met een stijging van de zeespiegel tot gevolg. Dit resulteert in een vernatting van het landschap met een meer stabiele loop van de rivieren als gevolg. Hierbij kwamen de lager gelegen gebieden binnen een alluviale vlakte te liggen, waardoor deze slechts geschikt zijn voor landbouw en veeteelt wanneer de rivier op een laag peil staat (seizoenaal). In de laagste delen van het landschap zijn de menselijke activiteiten in het verleden vermoedelijk kleinschalig, zoals de restanten van knuppelpaden die werden teruggevonden op de linkeroever van de Mandel. Deze knuppelpaden bevinden zich in de verveende delen van de Mandelvallei, de aangetroffen structuur (zie Deel 9 van de archeologienota) gaat terug tot de Bronstijd. De mogelijkheden in de alluviale vallei zijn dus beperkt en de meeste activiteiten in deze lage gebieden laten relatief weinig tot geen archeologische sporen na, vooral niet na de veranderingen in het gebied vanaf de Industriële Revolutie. Permanente activiteit was wel mogelijk op de hoger gelegen gronden ten zuiden van het onderzoeksgebied, waarvan op basis van archeologisch onderzoek gesteld kan worden dat deze reeds in gebruik zijn sinds de inheems-Romeinse periode, of zelfs al eerder. Deze droge en zandlemige oevers hebben een sterke aantrekkingskracht op de mens uitgeoefend, omwille van strategische en economische redenen.

Wanneer deze kennis op de ligging van het onderzoeksgebied geprojecteerd wordt, dan sluit het onderzoeksgebied dus het beste aan bij de alluviale gebieden van de Mandel, waar de archeologische kennis beperkt is. Het onderzoeksgebied lijkt een overgangs- of gradiëntsituatie te zijn van de hogere zandgronden naar de lagere alluviale gebieden van de Mandel. Daarom is dit gebied landschappelijk gezien interessant. De bodemkundige data, die tijdens de prospectie met ingreep in de bodem zijn verzameld, duiden op een situatie waarbij het gebied een sterk wisselende grondwatertafel kende en mogelijk ook een seizoenaal nat bosgebied was. De bouw van de spoorwegbedding en het intensief afwateren van het gebied geeft heden de indruk dat het een droog gebied betreft, terwijl voorafgaand aan deze waterkundige ingrepen het gebied waarschijnlijk in de winter te nat was. Permanente bewoning in het Holoceen lijkt dus weinig waarschijnlijk. Waarschijnlijk

stond het onderzoeksgebied in de schaduw van de drukker gebruikte gronden hoger op de oevers, waar nederzettingen, wegen en dodenakkers elkaar doorheen de eeuwen opvolgden. Er is immers reeds sprake van menselijke bewoning in het gebied vanaf de Karolingische periode. Deze beperkt zich echter tot de oudste stadskern van Izegem, nabij de kerk, hoewel de Kasteelstraat, waarlangs het onderzoeksgebied gelegen is, ook deel uitmaakt van deze oudste kern. Bebouwing langsheen de Kasteelstraat blijft echter een marginaal fenomeen en dit tot aan het begin van de 20^e eeuw. Een uitzondering hierop vormt het huidige kasteeldomein Blauwhuis dat terug zou gaan op een 14^e-eeuwse pachthoeve. Het onderzoeksgebied zelf, en de gebieden ten oosten en ten westen hiervan op de oever van de Mandel blijven in gebruik als akker- en/of weideland. De aanleg van de spoorweg en van het kanaal Roeselare – Leie, waardoor de Mandel volledig onder controle wordt gebracht, laten een meer permanent gebruik van deze gebieden toe. Dit uit zich in eerste instantie door de aanleg van een parkzone, in samenhang met het kasteeldomein, en de constructie van enkele lichte gebouwen zoals stallingen en loodsen in het kader van landbouwactiviteiten. Deze landbouwactiviteiten kennen een stelselmatige groei waarbij verschillende fases van nieuwbouw en afbraak elkaar opvolgen, wat een nefaste impact heeft gehad op het aanwezige bodemarchief. Aangezien deze verstoring op de ondergrond versnipperd is gebeurd, werd deze ook niet vastgesteld in de controleboringen. Het hoogtepunt van de landbouwactiviteiten doet zich voor aan het begin van de 21^e eeuw, wanneer quasi het volledige onderzoeksgebied is volgebouwd. Enkel het noordelijke deel is onbebouwd, maar wordt wel in gebruik genomen middels een vijver. In het zuidelijke gedeelte bevindt zich het woonhuis, een tuingedeelte en een kleine weide (voor schapen). Een decennium later worden de serres afgebroken, en twee jaar later wordt ook de vijver gedempt. Het hele gebied fungeert nu als een grote schapenweide waarbinnen een klein gedeelte gevrijwaard wordt voor een moestuin. Het gebied wordt genivelleerd, waarbij het centrale deel van het terrein wordt afgetopt en het noordelijke en zuidelijke deel wordt aangevuld met grond. Deze bodemingrepen konden tijdens de prospectie met ingreep in de bodem worden vastgesteld.

1.1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de prospectie met ingreep in de bodem kan dus worden gesteld dat:

1. Het projectgebied is gelegen binnen de alluviale vlakte van de Mandel, en wordt doorsneden door de Kasteelbeek die hierin uitmondt. Deze laag gelegen gebieden lenen zich niet voor permanente activiteit, hoewel menselijke aanwezigheid tijdens het Holocene niet helemaal uitgesloten kon worden.
2. Het gebied is dus landschappelijk (in het Holocene, weliswaar) een overgangssituatie of gradiëntsituatie van de hogere droge gronden naar de Mandelvallei. Deze zogenaamde “gradiënten” worden steevast als

archeologisch gevoelig geacht, maar in dit onderzoek werd aangetoond dat er in dit gebied geen sporen van menselijke activiteiten aanwezig zijn.

3. De afwezigheid van sporen lijkt te wijten te zijn aan een combinatie van een keuze van de mens in het verleden (het gebied was mogelijk te weinig bruikbaar, te dicht bij de Mandel, ...) en een sterke verstoring van de bodem in de 20^e eeuw. Deze verstoring kan worden verbonden aan het intensieve gebruik van het gebied voor landbouw, namelijk serres en later het nivelleren van het terrein.
4. Gezien de relatief lage densiteit aan archeologisch onderzoek in de lager gelegen delen van de Mandelvallei is het huidige onderzoek een goede leidraad voor verder onderzoek in de streek. Er kan nog steeds worden uitgegaan van de werkhypothese dat de kern van de menselijke activiteiten in het verleden zich op de hogere, drogere gronden situeert. Tegelijk kan men stellen dat het volledige landschap in een netwerk van menselijke activiteiten zal zijn opgenomen, waaronder ook de “gradiëntgebieden”, de Mandelvallei en de Mandel zelf, maar dat deze activiteiten zich manifesteerden op een manier die zeer weinig archeologische sporen heeft nagelaten.
5. De aangetroffen archeologische sporen concentreren zich in de 19^e en 20^e eeuw. Er is dus sprake van antropogene sporen van sub-recente en recente datum.

5

Op basis van de ingezamelde onderzoeksdata kan dus worden gesteld dat er binnen het huidige onderzoeksgebied geen archeologische sporen of structuren aanwezig zijn die een potentieel op archeologische kenniswinst bevatten. De gepande werken hebben dan ook geen impact op de archeologische kennis.

1.2 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

Bureauonderzoek:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De bestaande landschappelijke en geologische bronnen duiden op een Laat-Pleistocene situatie die ongunstig is voor het aantreffen van sporen van menselijke activiteiten. De bestaande landschappelijke en geologische bronnen duiden ook op een Holocene landschappelijke overgangssituatie tussen de hogere zandruggen langs de Mandel en de lagere vallei van de Mandel. Naar bewaring van archeologische sporen en structuren bieden deze data geen specifieke verwachting.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

Het gebied bevindt zich op een landschappelijke overgangssituatie, die traditioneel beschouwd wordt als archeologisch waardevol of een hoog potentieel bevattend. Bovendien bevindt het onderzoeksgebied zich belendend aan een middeleeuwse nederzettingssite, namelijk het huidige kasteel Blauwhuis.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

De geplande werken voorzien een volledige verstoring van het bodemarchief.

- *Is verder vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Vooronderzoek met ingreep in de bodem was noodzakelijk geacht voor een volledige waardering van het archeologisch kennispotentieel. Dit vooronderzoek met ingreep in de bodem is na het bureauonderzoek uitgevoerd.

Prospectie met ingreep in de bodem:

- *Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied sporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde?*

Binnen het onderzoeksgebied zijn archeologische (= antropogene) sporen aanwezig, deze hebben echter een beperkte cultuurhistorische en archeologische waarde.

- *Wat is de aard, kwaliteit en informatiewaarde van deze sporen?*

De archeologische sporen zijn dens en goed bewaard, maar de informatiewaarde is, door de sub-recente en recente datering, zeer beperkt.

- *Wat is de densiteit en hun verspreiding?*

De sporen bevinden zich voornamelijk in de noordelijke helft van het onderzoeksgebied.

- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*

De sporen behoren voornamelijk tot de 20e en 21e eeuw, aangezien het voornamelijk sporen van landbouw (serres) betreft. Er is sprake van een archeologisch spoor dat kan worden verbonden aan de aanwezigheid van een verlegde beek, deze kan in de 19e eeuw gedateerd worden.

- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*

De sporen maken deel uit van de structuur van het recent afgebroken glastuinbouwbedrijf, deze structuur heeft geen archeologische waarde.

- *Wat is de impact van de geplande werken op deze sporen?*

De geplande werken zullen de aanwezige sporen en structuren vernietigen. Dit verlies is aanvaardbaar, gezien het gebrek aan archeologisch kennispotentieel van deze sporen en structuren.

- *Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap ?*
Er is een afwezigheid van oudere archeologische sporen, dus er is geen waarneembare relatie met het landschap.
- *Op welke manier zijn de oude loop van de Kasteelbeek en de beekvalleien in het bodemarchief bewaard, aangezien deze aan de oppervlakte niet bewaard zijn ?*
De Kasteelbeek is als een archeologisch spoor waarneembaar, het betreft een gedeeltelijk natuurlijk en een gedeeltelijk antropogeen sediment van een insnede in het onverstoorde moedermateriaal. Dit onverstoorde moedermateriaal is een eolisch en alluviaal materiaal uit het Weichseliaan en vertoont sporen van een oudere bodemvorming. Deze oudere bodemvorming wijst in de richting van een seizoenaal nat gebied dat in cultuur is gebracht.
- *Zijn er nog restanten bewaard van de oude perceelsindeling, meer bepaald de ommuring rondom perceel 3 zoals zichtbaar op de kaart van Popp ?*
Van de 19e -eeuwse perceelsindeling zijn greppels en een zeer ondiep uitbraakspoor bewaard. Dit ondiep uitbraakspoor kon worden waargenomen als een ondiep diffuus puinpakket in een lineair tracé, dat in een confrontatie met het kaartenmateriaal aan de ommuring van perceel 3 kon worden verbonden.
- *Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied ?*
Het beschermen van het archeologisch patrimonium binnen het onderzoeksgebied is niet noodzakelijk, aangezien het verlies van de sporen uit de 19^e, 20^e en 21^e eeuw aanvaardbaar is. Het uittekenen van een vervolgstategie met te nemen maatregelen (Programma van Maatregelen) is niet noodzakelijk.

2 Vervolgtraject

2.1 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit een volledige verstoring van het bodemarchief.

Hiervoor is gepland:

- Afbraak van de bestaande structuren
- Aanleg van een parking in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied
- Bouw van meergezinswoningen, verspreid over zeven bouwblokken
- Aanleg van open groene ruimtes en compartimenterende struwelen
- Aanleg van nutsleidingen

Gelet op de afwezigheid van archeologische sporen en structuren die een potentieel op kenniswinst bevatten, dienen geen maatregelen genomen te worden teneinde deze archeologische structuren en de daarin vervatte kennis te behoeden voor vernietiging.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele onderzoeksmethodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureauonderzoek (inclusief controleboringen) en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

<i>Soort onderzoek</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Nuttig</i>	<i>Schadelijk</i>	<i>Noodzakelijk</i>	<i>Evaluatie</i>
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd, op basis hiervan is de prospectie met ingreep in de bodem in zijn huidige vorm noodzakelijk geacht.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van het huidige bureauonderzoek en de geraadpleegde regiospecialisten is de kans op het aantreffen van informatie die het advies zou veranderen zeer klein.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Er zijn geen specifieke onderzoeksvragen die middels geofysisch onderzoek beantwoord kunnen worden .

<i>Soort onderzoek</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Nuttig</i>	<i>Schadelijk</i>	<i>Noodzakelijk</i>	<i>Evaluatie</i>
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De bodemkundige data bieden geen aanwijzingen dat het onderzoeksgebied afgedekte of bewaarde paleo-horizonten bevat.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De bodemkundige data bieden geen aanwijzingen dat het onderzoeksgebied afgedekte of bewaarde paleo-horizonten bevat.
Proefsleuven	JA	JA	NEE	JA	In dit dossier de meest nuttige methodiek om het archeologisch kennispotentieel op een financieel haalbare wijze te waarderen. Deze methode is uitgevoerd.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Binnen het projectgebied zal het bodemarchief door het afbreken van de bestaande bebouwing en het oprichten van enkele nieuwbouw meergezinswoningen verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De impact van de werken op het archeologisch kennispotentieel en dus het mogelijke verlies aan historische en archeologische kennis is verwaarloosbaar en aanvaardbaar.

In deze optiek is het uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel erg klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie

Naslagwerken

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

4 Lijst van figuren

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

HEMBYSE

ONDERZOEK:
Izegem, Blauwhuis

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een archeologienota in een regulier traject, bestaande uit een bureaustudie en een proefsleuvenonderzoek
ADVIES	Geen vervolgonderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

Regulier traject	Archeologienota	Bureauonderzoek	<<
		Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	
		Vooronderzoek met ingreep in de bodem	<<
Uitgesteld traject	Nota	Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	
		Vooronderzoek met ingreep in de bodem	
	Archeologierapport	Opgraving	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	+
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	+
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	+
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen, foto's, sporen)
BIJLAGE 2	Kaarten op A4, A3 of A2 (topografische kaart, kadasterkaart, ...)
BIJLAGE 3	Boorrapporten Hembyse bvba
BIJLAGE 4	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 5	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...
BIJLAGE 6	Foto's (plaatsbezoek, prospectie met ingreep in de bodem)
BIJLAGE 7	Tekeningen bodemprofielen
BIJLAGE 8	Dagrapporten veldwerk

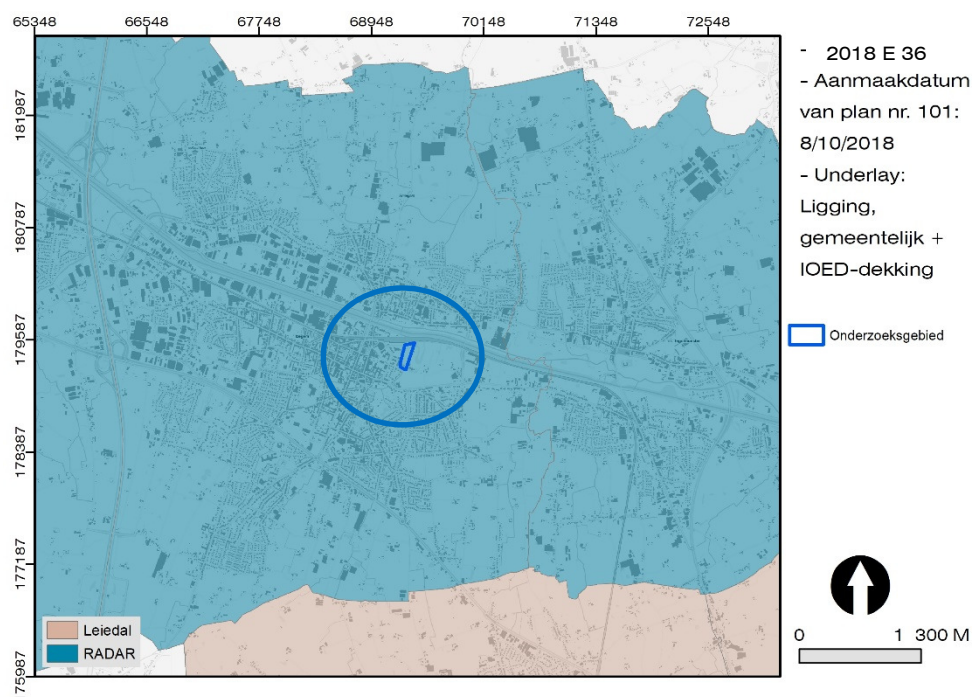
ONDERZOEK:
Izegem, Blauwhuis

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering van het onderzoek 2
2	Projectcodes 3
3	Betrokken actoren..... 4
4	Bewaring van de data 4
Figuur 1.	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten..... 3

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Izegem	
Deelgemeente	n.v.t.	
Straat en straatnummer	Kasteelstraat 33	
Kadastrale situering	Afdeling	3
	Sectie	B
	Percelen	2S; 3K; 3/2K
Lambert 72-coördinaten	NO	X: 69409,554 x Y: 179555,575 m
	ZW	X: 69253,614 x Y: 179300,992 m
Oppervlakte	22 912,17 m ²	2,29 ha
Oppervlakte bodemingreep		
Datum van toekenning van de opdracht	27 maart 2018	
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
	Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 3.0	
Duur van het onderzoek	15 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten.

2 Projectcodes

Bureaustudie	2018 E 36
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met Ingreep in de bodem	2018 J 45
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	IZE-BLA

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)
Geraadpleegde (regio)specialisten	Willem Hantson (Radar)
Initiatiefnemer (privacyfiche)	
	Privaatrechtelijk Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige Verkeerswetgeving van handelingen gronden

4 Bewaring van de data

4

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2018
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	42
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2018. <i>Archeologienota naar aanleiding van de bouw van meergezinswoningen aan de Kasteelstraat te Izegem</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 42, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	
Bewaring archeologisch ensemble	n.v.t.

Gebruiker van het archeologisch ensemble	n.v.t.
Bevoegde IOED	Radar
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Geen erkend depot van toepassing

ONDERZOEK:

Izegem, Blauwhuis

ONDERDEEL

2

Beschrijving van het onderzoeksgebied

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

INHOUDSOPGAVE

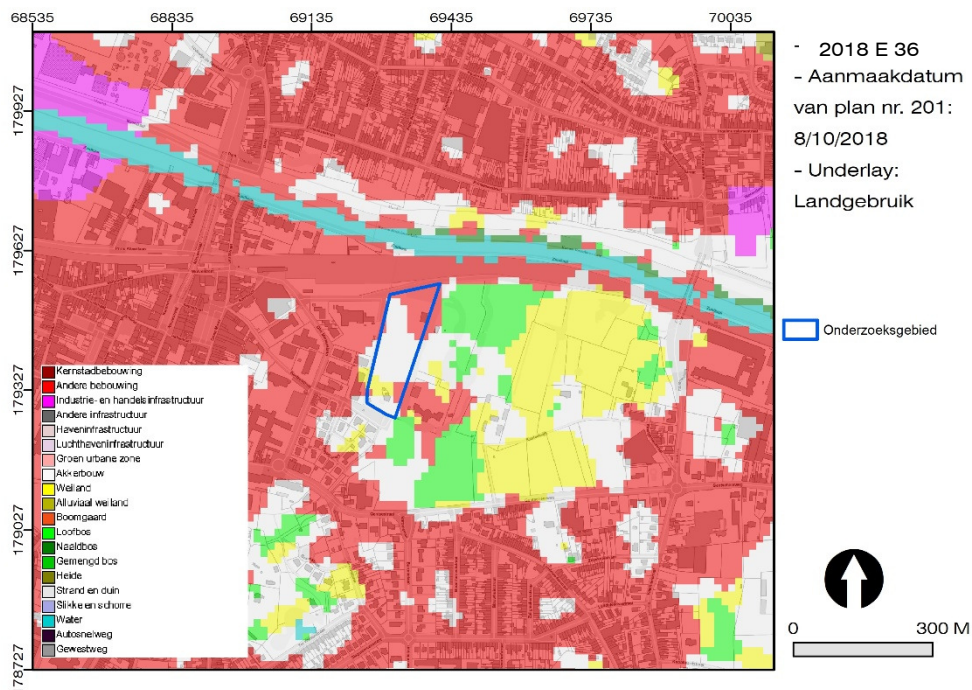
1	Beschrijvend gedeelte.....	2
1.1	Huidige situatie: landgebruik	2
1.2	Huidige situatie: bodembedekking	3
1.3	Ruimtelijke ordening	7
1.3.1	Gewestplan.....	7
1.3.2	RUP/PRUP/BPA ?	7
1.4	Beschrijving geplande werken	8
1.5	Impact op het archeologietraject	9
2	Tussentijds besluit.....	10
3	Bibliografie	11
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 2.....	12

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Huidige situatie: landgebruik

De huidige fysieke situatie van het onderzoeksgebied dient te worden onderzocht om het archeologietraject correct te bepalen. Met andere woorden: welke impact heeft het huidige bodemgebruik op het archeologietraject ?

Hiervoor kunnen zowel het Bodemgebruiksbestand als de Bodembedekkingskaart worden aangewend. Deze kaarten geven een eerste indruk van het landgebruik, waaruit de eerste stappen in het archeologietraject kunnen worden bepaald. De kaarten geven tevens een eerste indruk van bodemingrepen die mogelijk reeds binnen het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden.

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand van de regio.

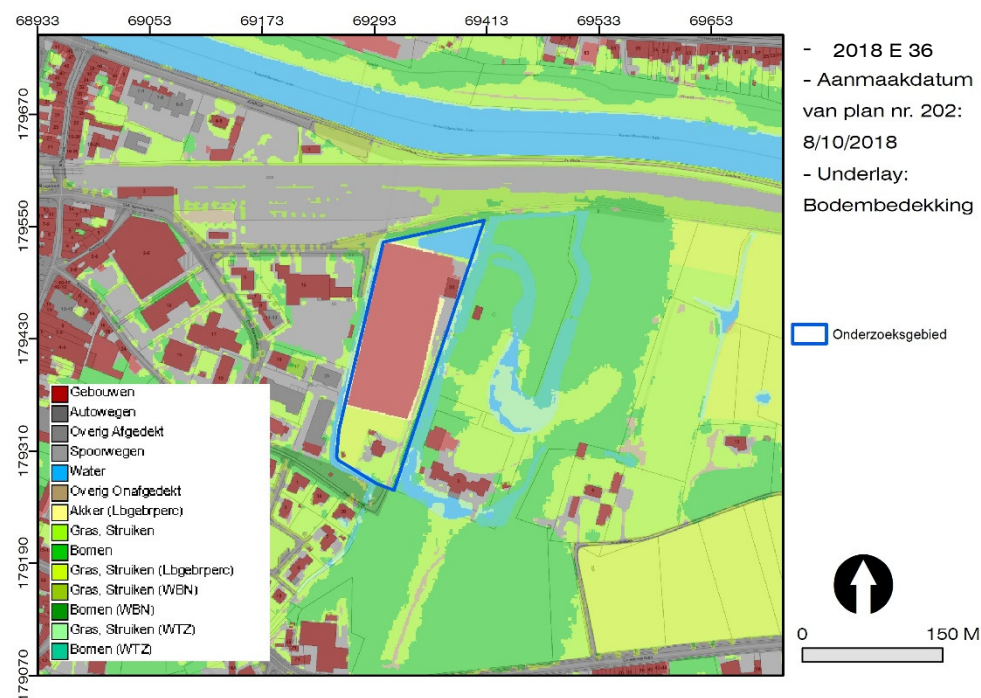
Het onderzoeksgebied staat voor een groot deel ingekleurd als een zone voor 'Akkerbouw', wat overeenkomt met een bodem die gebruikt wordt in één of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland.

Enkele kleinere zones in het noord- en zuidoosten van het onderzoeksgebied staan gekarteerd als 'andere bebouwing', wat neerkomt op een situatie waarbij het grootste deel van het gebied door structuren wordt bedekt. Het zijn gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten met groene oppervlakten en open bodem, (tussen 30 en 80% is verhard). In het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied staat tot slot nog een klein deel ingekleurd als weiland, wat neerkomt op een bodem die bedekt is met gras en die niet gelegen is in het overstromingsgebied van een rivier.

De oorsprong voor deze laatste kartering ligt in het feit dat het grootste deel van het onderzoeksgebied tot voor kort in gebruik was als schapenweide (cf. infra). Dit landgebruik komt ten dele terug op de bodembedekkingskaart voor Vlaanderen.

1.2 Huidige situatie: bodembedekking

Op de bodembedekkingskaart is de 21^e-eeuwse situatie grafisch weergegeven, weliswaar op een meer gedetailleerde en bijgevolg meer accurate manier. Niettemin moet melding gemaakt worden van het feit dat de opname van het bodembedekkingsbestand reeds dateert uit 2012, waardoor de gekarteerde bodembedekking niet meer overeenkomt met het huidige landgebruik (cf. infra).

3

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand (boven) en zicht op de serres in 2009 (@Google Street View).

Het grootste deel van het onderzoeksgebied staat immers gekarteerd als bebouwd, wat verwijst naar een oudere situatie waarbij het terrein is volgebouwd met serres.

Voorts worden volgende elementen gekarteerd: een waterpartij (vijver) in het noorden van het onderzoeksgebied; een loods met toegangsweg in het (noord)oosten; een woonhuis met tuingedeelte in het zuiden; een beek aan de westelijke grens van het onderzoeksgebied.

Tijdens het plaatsbezoek op 7 mei 2018 (zie ook de bijlage van de archeologienota voor alle foto's van het plaatsbezoek) werd vastgesteld dat de serres volledig verdwenen zijn en dat het grootste deel van het onderzoeksgebied in gebruik is als schapenweide.

Figuur 3. Zicht op de hedendaagse loop van de Kasteelbeek aan de oostzijde van het onderzoeksgebied, de schapenweide en de loods (foto genomen in noordelijke richting; ©Hembyse).

Tevens kon worden vastgesteld dat de vijver volledig gedempt was, hoewel de vorm hiervan nog duidelijk herkenbaar was in de aanwezige schrale vegetatie.

Figuur 4. Zicht op de moestuin en de gedempte vijver in het noorden van het onderzoeksgebied (©Hembyse).

De overige elementen die gekarteerd staan op de bodembedekkingskaart komen overeen met de huidige situatie.

Figuur 5. Zicht op de toegangsweg en het woonhuis (foto genomen in zuidelijke richting; ©Hembyse).

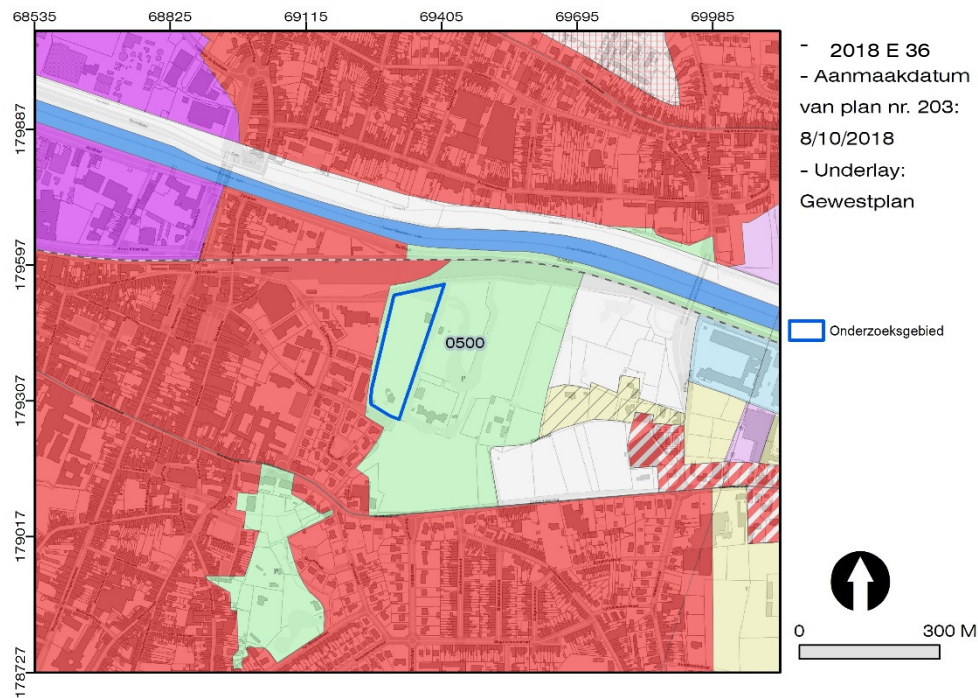
Bovenstaande foto biedt tevens een beeld op de bestaande topografie binnen het onderzoeksgebied, die de gegevens van het Digitaal Hoogtemodel bevestigen (cf. infra). Het zuidelijke woongedeelte van het onderzoeksgebied ligt inderdaad een halve meter hoger dan het centrale deel, waarop de serres gestaan hebben. Dit kan verklaard worden doordat dit centrale deel vrij recent werd afgegraven waarna de afgegraven “goede” grond in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied verspreid werd. De hiermee gepaard gaande bodemingreep bleef echter beperkt, zoals de controleboringen hebben aangetoond (cf. infra). Het noordelijke gedeelte van het onderzoeksgebied ligt eveneens wat hoger dan het centrale gedeelte, wat op zijn beurt verklaard kan worden door het dempen van de vijver. Dit laatste kon eveneens worden vastgesteld op basis van de controleboringen (cf. infra).

Op basis van het gekende landgebruik en de bodembedekking kan worden besloten dat het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zo dit noodzakelijk zou blijken voor de inschatting van het archeologisch kennispotentieel van de site, in een regulier traject kan worden uitgevoerd: de gronden zijn immers in eigendom van de initiatiefnemer en tevens beschikbaar voor onderzoek.

1.3 Ruimtelijke ordening

1.3.1 Gewestplan

De stad Izegem valt binnen het gewestplan 'Roeselare – Tielt', dat dateert uit 1980. Het onderzoeksgebied bevindt zich volgens dat gewestplan in een parkgebied (code 0500).

Figuur 6. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan.

Het Gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat van kracht is op die plekken waar het niet vervangen werd door een nieuwer plan. De meest recente gewestplannen dateren van het jaar 2000.

1.3.2 RUP/PRUP/BPA ?

Hierna zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plaatsen gewijzigd door de opmaak van “ruimtelijke uitvoeringsplannen” (RUP), maar dat geldt niet voor het huidige onderzoeksgebied. Izegem werd wel opgenomen in het RUP uit 2008, met name de “Afbakening van het regionaalstedelijk gebied Roeselare”, maar dit behelsde geen bestemmingswijziging voor het hier besproken onderzoeksgebied. Wel kan melding gemaakt worden van een startnota ‘RUP Centrum’ waarin de krijtlijnen voor de herinrichting van de zogenaamde ‘Scheldemansite’ (i.e. de benaming voor het huidige onderzoeksgebied, verwijzend naar de voormalige

eigenaar¹⁾ worden uiteengezet. De herbestemming behelst een combinatie van wonen, openbare diensten en groen in relatie tot het ernaast gelegen kasteel Blauwhuis.

Binnen het kader van deze bestemming wenst de initiatiefnemer het parkgebied zodanig in te richten zodat het de sociale functie kan vervullen. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist.

1.4 Beschrijving geplande werken

Voor de geplande werkzaamheden is een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist. Het onderzoeksgebied bevindt zich **buiten een vastgestelde archeologische zone**; en tevens buiten woon- of recreatiegebied, maar de perceelsoppervlakte hiervan bedraagt meer dan 5000m² waardoor de privaatrechtelijke aanvrager genoodzaakt is een archeologienota toe te voegen aan de omgevingsvergunningsaanvraag.

Binnen het onderzoeksgebied wordt de bouw van enkele meergezinswoningen gepland, verspreid over 7 bouwblokken. De verschillende bouwblokken worden van elkaar gescheiden door open groene ruimtes en compartimenterende struiken. In het zuiden van het onderzoeksgebied wordt een parking voorzien voor bezoekers van het kasteel Blauwhuis dat zich net ten oosten van het onderzoeksgebied bevindt. Onderstaande figuur geeft dit grafisch weer.

8

Figuur 7. Inplantingsplan en geplande toestand (@opdrachtgever).

¹⁾Met dank aan Dhr. Marnix Scheldeman voor de mondelinge informatie over de bodemingrepen op het terrein.

Hiervoor dient de bestaande bebouwing (i.e. het woonhuis en de loods) te worden afgebroken, en wordt de aanwezige verharding van de toegangsweg uitgebroken.

Voor de nieuwbouw dienen alle funderingen te worden aangelegd tot op vorstvrije diepte en voldoende draagkrachtige grond. De stabiliteitsstudie is nog niet uitgevoerd, deze zal uitwijzen op welke manier de funderingen dienen aangelegd, maar men kan een volledige verstoring van het bodemarchief verwachten. Deze geplande werken maken de opmaak van een archeologienota, die deel uitmaakt van de omgevingsvergunning, noodzakelijk.

1.5 Impact op het archeologietraject

Het reguliere archeologietraject bestaat uit 1. een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en indien noodzakelijk 2. een vooronderzoek met ingreep in de bodem.

1. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bestaat uit een bureauonderzoek (zie Deel 3) en niet-intrusief vooronderzoek op terrein (in dit geval terreininspectie en controleboringen).
2. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat uit één of meerder intrusieve vooronderzoeken (in dit geval: proefsleuven, zie Deel 9).

Gezien de huidige staat van het terrein is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem mogelijk, maar ook een vooronderzoek met ingreep in de bodem is mogelijk. Alle vooronderzoeken, zij het niet-intrusief, zij het intrusief, kunnen dus gebeuren na het verplaatsen van de aanwezige neerhofdieren. Dit is niet gebonden aan de omgevingsvergunning.

Indien uit de bureaustudie blijkt dat één of meerdere vooronderzoeken noodzakelijk zouden zijn voor een inschatting en een waardering van het archeologisch kennispotentieel, dan dient dit te gebeuren voorafgaand aan het afleveren van de omgevingsvergunning. Het archeologietraject is daardoor beïnvloed: alle overige vooronderzoeken kunnen worden uitgevoerd, i.e. het archeologietraject is een zgn. regulier traject.

2 Tussentijds besluit

Op basis van de data van de bestaande toestand blijkt dat het onderzoeksgebied bestaat uit een weiland, dat voordien een akkerland met serres was. Dit kan een impact op de bodem gehad hebben. Op basis van de geplande werken is een behoud van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren in situ niet mogelijk, de aan- of afwezigheid ervan dient te worden onderzocht in de bureaustudie en in een eventueel vooronderzoek zonder of -indien nodig- met ingreep in de bodem.

Op basis van de huidige toestand en de huidige bodembedekking, bestaat het archeologietraject voorafgaand aan het bekomen van een omgevingsvergunning uit een archeologienota in “regulier traject”.

3 Bibliografie

Naslagwerken

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 2

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand van de regio.....	2
Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand (boven) en zicht op de serres in 2009 (@Google Street View).....	3
Figuur 3. Zicht op de hedendaagse loop van de Kasteelbeek aan de oostzijde van het onderzoeksgebied, de schapenweide en de loods (foto genomen in noordelijke richting; ©Hembyse).	4
Figuur 4. Zicht op de moestuin en de gedempte vijver in het noorden van het onderzoeksgebied (©Hembyse).....	5
Figuur 5. Zicht op de toegangsweg en het woonhuis (foto genomen in zuidelijke richting; ©Hembyse).....	6
Figuur 6. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan....	7
Figuur 7. Inplantingsplan en geplande toestand (©opdrachtgever).	8

ONDERZOEK:
Izegem, Blauwhuis

ONDERDEEL	3
Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
<i>©Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</i>	

INHOUDSOPGAVE	
1	Onderzoeksopdracht.....2
1.1	Onderzoeksdoel.....2
1.2	Methodiek.....2
1.3	Personele inzet3
1.4	Afwijkingen op de CGP3
1.5	Randvoorwaarden.....3
2	Bibliografie4
3	Lijst van figuren, gebruikt in deel 3.....4

1 Onderzoeksopdracht

1.1 Onderzoeksdoel

De huidige onderzoeksopdracht bestaat uit een bureaustudie om te bepalen wat het archeologisch kennispotentieel van de site is, hoe dit eventueel moet worden vastgesteld en wat de te nemen maatregelen zijn, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten.

Concreet wordt getracht vast te stellen of een archeologische site binnen het onderzoeksgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand hiervan zijn. Tevens wordt de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel archeologische erfgoed vastgesteld.

De resultaten van dit onderzoek laten dan toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan. De bureaustudie kan worden gedistilleerd tot onderstaande basisonderzoeksvragen:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*
- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Is verder vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

2

1.2 Methodiek

Om de huidige onderzoeksopdracht te volbrengen en een correcte inschatting te maken van het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed en kennispotentieel binnen het onderzoeksgebied, worden bestaande en publiek beschikbare bronnen geselecteerd, geraadpleegd en geïnterpreteerd. Dit leidt tot de voorwaardelijkheidsverklaring dat het onderzoek niet exhaustief is en een specifiek doel voor ogen houdt. Daarvoor worden zowel historisch kaart- en fotomateriaal, als archeologische en geologische bronnen geselecteerd, geraadpleegd en geïnterpreteerd.

Er is tevens advies gevraagd van een derde, onafhankelijke partij, namelijk Willem Hantson (Radar), waarvoor dank.

Hieraan gekoppeld werd op 7 mei 2018 een terreininspectie uitgevoerd, met het oog op het waarnemen van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren. De hierbij verkregen dataset is aangevuld met controleboringen, om eventuele omvangrijke verstoringen en de dikte van de teelaarde vast te stellen.

Aangezien de opmaak van de archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet, is de bureaustudie voor de archeologienota in een regulier traject opgemaakt conform de vigerende *“Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren”*, versie 3.0.

1.3 Personele inzet

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door erkende archeologen van Hembyse Archeologie, namelijk:

- Hadewijch Pieters (erkend archeoloog, assistent-aardkundige)
- Bart De Smaele (erkend archeoloog, assistent-aardkundige)

Alle geloofsbrieven zijn aantoonbaar via CV.

1.4 Afwijkingen op de CGP

Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd.

In het Verslag van Resultaten zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk. In het Programma van Maatregelen voor dit onderzoeksgebied (cf. Deel 10, Synthese en waardering) worden geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien.

1.5 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Zolang er geen uitsluitel gegeven kan worden aangaande de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied, dient het volledige onderzoeksgebied als een archeologische site beschouwd te worden. Concreet betekent dit dat er tot de bekrachtiging van de archeologienota of nota geen bodemingrepen mogen plaatsvinden teneinde het eventueel aanwezige archeologisch bodemarchief niet te vernietigen.

2 Bibliografie

Naslagwerken

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

3 Lijst van figuren, gebruikt in deel 3

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

ONDERZOEK:
Izegem, Blauwhuis

ONDERDEEL	5
Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.	

INHOUDSOPGAVE

1	Onderzoeksopdracht, prospectie met ingreep in de bodem.....	2
1.1	Onderzoeksdoel.....	2
1.2	Onderzoekstechnieken	3
1.3	Personele inzet – actoren.....	5
1.4	Afwijkingen op de CGP	6
1.5	Randvoorwaarden.....	6
2	Lijst van figuren, gebruikt in deel 5.....	7

1 Onderzoeksopdracht, prospectie met Ingreep in de bodem

1.1 Onderzoeksdoel

De onderzoeksopdracht bestaat, op basis van de voorliggende gegevens, uit:

1. een bureaustudie (zie Deel 3) om te bepalen wat het archeologisch kennispotentieel van de site is, hoe dit eventueel moet worden vastgesteld en wat de te nemen maatregelen zijn, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten.
2. Het stoffelijk vaststellen of een archeologische site binnen het onderzoeksgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan zijn. Tevens wordt de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed vastgesteld.

Het prelliminaire bureauonderzoek had aangetoond dat een archeologisch vooronderzoek met Ingreep in de bodem noodzakelijk zou zijn voor het definitief vaststellen en waarderen van mogelijk aanwezige archeologische resten. In dat kader is een “Melding aanvang van een archeologisch vooronderzoek” uitgevoerd, waarin onderstaande onderzoeksopdracht aan het Agentschap Onroerend Erfgoed is voorgelegd en bekrachtigd.

2

De resultaten van het onderzoek laten aan het eind van het archeologietraject, op basis van een **volledige dataset**, toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan. De onderzoeksvragen die in eerste instantie moeten worden beantwoord, worden hieronder opgesomd.

- *Zijn er binnen de contouren van het onderzoeksgebied sporen terug te vinden met archeologisch en/of cultuurhistorisch relevante waarde ?*
- *Wat is de aard, kwaliteit en informatiewaarde van deze sporen ?*
- *Wat is de densiteit en hun verspreiding ?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes ?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren ?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op deze sporen ?*
- *Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap ?*
- *Op welke manier zijn de oude loop van de Kasteelbeek en de beekvalleien in het bodemarchief bewaard, aangezien deze aan de oppervlakte niet bewaard zijn ?*
- *Zijn er nog restanten bewaard van de oude perceelsindeling, meer bepaald de ommuring rondom perceel 3 zoals zichtbaar op de kaart van Popp ?*
- *Welke strategie dient verder gevolgd te worden ter bescherming van het archeologisch patrimonium ter hoogte van het onderzoeksgebied ?*

1.2 Onderzoekstechnieken

De onderzoekstechniek voor de prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven dient te worden uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk, versie 3.0; §8.6.

Dit behelst de aanleg van parallelle proefsleuven met een tussenafstand van maximaal 15 meter van middellijn tot middellijn en een minimale breedte van 2 meter. Dit laat een zinvolle waarneming (een maximale informatiewaarde ten opzichte van een minimale bodemingreep) van mogelijk aanwezige structuren in de bodem toe en laat tevens toe om op een efficiënte manier circa 10% van het onderzoeksgebied op deze manier te onderzoeken. Het beeld van 10% van het onderzoeksgebied kan worden verruimd met 2,5% in oppervlakte door de aanleg van kijkvensters, dwarssleuven of volgsleuven. Gezien de beperkte totaaloppervlakte van het onderzoeksgebied zal de spreiding van deze aanvullende sleuven of kijkvensters vrij beperkt zijn.

De diepte van de proefsleuf wordt bepaald door de veldwerkleider, in samenspraak met een assistent-aardkundige. Er wordt voorzien in de aanleg van bodemprofielen om de bodemopbouw te evalueren. De oppervlakte en de diepte van deze bodemprofielen blijft bij voorkeur echter beperkt tot 4 vierkante meter, met een diepte van maximaal 1,2 meter onder het maaiveld, of net boven de grondwatertafel.

3

Bij de planning van de oriëntatie van de proefsleuven werd afgegaan op de bestaande helling (N-Z), de lokale hoogteverschillen en de oriëntatie van de oude loop van de Kasteelbeek en de ommuring van perceel 3:

- De proefsleuven zijn aldus georiënteerd dat zowel de oude loop van de beek als de muur rondom perceel 3 tot vier maal toe kunnen doorsneden worden, wat voldoende profielen van deze structuren kan opleveren.
- De proefsleuven dwarsen de helling en staan dus ook haaks op de antropogene hoogteverschillen, wat als resultaat heeft dat het verloop van de bodemopbouw kan worden gevolgd.
- De proefsleuven snijden de mogelijk aanwezige perceelsgreppels. De overige greppels worden in een vrijwel rechte hoek doorsneden, ook hier is een profiel mogelijk.
- De proefsleuven dienen in het noorden van het onderzoeksgebied aangelegd te worden tot deels in de gekende verstoring van de gedempte vijver, ten einde deze verstoring definitief te kunnen afbakenen, alsook om de insteek van de vijver te bepalen. Indien er sprake is van een geleidelijke insteek, dient de proefsleuf te worden aangelegd tot de verstoring dieper reikt dan het archeologisch niveau ten einde sporen die mogelijk bewaard zijn onder de verstoring alsnog te vatten.

In het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied dient een veiligheidsmarge ten opzichte van het bestaande woonhuis te worden aangehouden en ook de toegangsweg in het oosten van het onderzoeksgebied dient te worden gevrijwaard.

Figuur 1. Voorstel proefsleuvenplan, aanmaakschaal 1:1. De rode polylijnen geven de middenas van de sleuf weer.

Met bovenstaand sleuvenplan kan in theorie 10,35% van de oppervlakte van de beschikbare oppervlakte van het onderzoeksgebied worden onderzocht:

- Het onderzoeksgebied heeft een totale oppervlakte van 22.912,17m²
- Enkele zones zijn niet beschikbaar (woonhuis, toegangsweg) of bevinden zich in een gekende verstoring (vijver). De oppervlakte hiervan bedraagt 6.081,70m², waardoor 16.830,46m² beschikbaar is voor de prospectie.
- Het voorliggende sleuvenplan bestaat uit 1.742,51m² lopende sleuf.

Het grondwerk dient te worden uitgevoerd gebruik makend van een rupsenkraan van 15 tot 20 ton, met een tandenloze dieplepelbak of nivelleerbak van 2 meter breed. Het grondwerk moet conform het Standaardbestek 250, versie 4 worden uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van de grondwerken wordt een veiligheidsmarge van minstens 3 meter ten opzichte van bestaande gebouwen en bomen aangehouden. Dit betekent dat indien het aanleggen van een proefsleuf een veiligheids- of stabiliteitsrisico inhoudt, er zal worden gekozen voor een alternatief sleuventracé, dat echter de beoogde oppervlakte-doelstellingen en de beoogde evaluatie van de ondergrond respecteert.

Inhoudelijk heeft het onderzoek als doel het vaststellen, evalueren en waarderen van de archeologische erfgoedwaarde van het onderzoeksgebied. Hiervoor worden de aanwezige sporen en structuren (zowel antropogeen als geologisch en biogeen) geregistreerd conform de Code van Goede Praktijk.

Het volledige archeologische vlak, inclusief de stort, dient met een metaaldetector onderzocht te worden onderzocht met het oog op het aantreffen van archeologische objecten die een parameter kunnen zijn in het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Indien tijdens de aanleg van de proefsleuven concentraties houtskool worden aangetroffen, zullen deze vanuit die specifieke horizont worden behandeld en wordt lokaal niet verdiept naar de C-horizont. Een manuele coupe zal moeten evalueren of het een grafcontext, dan wel een andere archeologische context betreft.

Indien tijdens de aanleg van de proefsleuven echter blijkt dat alsnog steentijdsites aanwezig kunnen zijn, dient de methodiek aangepast te worden en moet overgeschakeld worden op een waarderend archeologisch booronderzoek, en dit conform §8.5. van de Code van Goede Praktijk. Aan de hand van dit type booronderzoek kan de diepte, spreiding, datering en bewaringsgraad van de aangetroffen steentijdsite geëvalueerd worden. Voorafgaand aan het booronderzoek dienen, op basis van het proefsleuvenonderzoek, zones worden afgebakend waarbinnen een verwachting naar steentijd bestaat en waarbinnen de boringen dienen uitgevoerd te worden. Daarbij dienen deze onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- *Waar werden de steentijdsites aangetroffen (xyz-coördinaten)?*
- *Wat is hun spreidingsvorm en densiteit?*
- *Welke datering kan hieraan gegeven worden?*
- *Welke bodemhorizonten/sedimenten werden aangetroffen?*
- *Is vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving noodzakelijk? Zo ja, beschrijf de methodiek.*

1.3 Personele inzet – actoren

Zie CGP, versie 3.0, Hoofdstuk 4.2, 4.3 en 4.4.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem dient te worden uitgevoerd door een veldwerkleider (dagelijkse leiding), vergezeld door een assistent-archeoloog. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem dient te worden uitgevoerd onder de autoriteit van de erkend archeoloog.

1.4 Afwijkingen op de CGP

Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd.

In de “Melding aanvang van een archeologisch vooronderzoek” voor dit onderzoeksgebied zijn geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien.

1.5 Randvoorwaarden

De randvoorwaarden voor de uitvoering van het archeologisch onderzoek, zoals omschreven in de “Melding aanvang van een archeologisch vooronderzoek”, hebben tot doel alle parameters die de kwalitatieve uitvoering van het archeologisch onderzoek in de weg kunnen staan te omschrijven.

ENIGE RANDVOORWAARDE: voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek dient het eventueel aanwezige vee (schapen) te worden verplaatst.

Hierbij dient echter volgende opmerking gemaakt te worden: zolang er geen uitsluitsel gegeven kan worden aangaande de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied, dient het volledige onderzoeksgebied als een archeologische site beschouwd te worden. Concreet betekent dit dat er geen bodemingrepen mogen plaatsvinden teneinde het eventueel aanwezige archeologisch bodemarchief niet te vernietigen.

2 Lijst van figuren, gebruikt in deel 5

Figuur 1. Voorstel proefsleuvenplan, aanmaakschaal 1:1. De rode polylijnen geven de middenas van de sleuf weer.4